

BIOFAR-verkætlanin fyribils úrslit og framtíð

BIOFAR hevur nú virkað í nærum fimm ár.

Tey fyrstu trý árin vóru savningartíð, og einki minni enn 780 sýnir vórðu tiknar undir Føroyum – á

øllum dýpum frá uml. 80 metrum til 1200 metrar – og við fleiri ymiskum amboðum.

At navngreina tey umleið 2500 dýrasløgini, ið funnin

vórðu, er ikki møguligt hjá einum ella nøkrum fáum fólki. 65 serfrøðingar um allan heim – ið einamest úr Norðurlondum – eru við í ætlanini.

Fólkið á royndarstöðini í Kaldbak hevur havt úr at gera at bólkka dýrin, so hvør av hesum serfrøðingum kundi fáa sýni dýr.

Arbeiðið er ikki liðugt

enn, men pakkar og tunnur við tilfari eru farin av landinum sohvørt, og longu nú eru nógv áhugaverd úrslit komin burtúr.

Sera áhugaverd varu tær ritgerðir, ið snúðu seg um koralir og svampar («ostar»), og ikki minst øll tey dýrasløgini, ið livdu saman við koralum og ostum. Samstundis hava nýbakrað kandidatarir arbeiðt saman við einum royndum havfrøðingi í Gøteborg og víst á, at heilt sermerkt viðurskifti eru galdandi í sjónum, har botnurin er «tilgrógvinn» við hesum í stórum bankum. Alt bendir á, at hesi viðurskifti, og tað, at svampar og koralir veita skjól og trygd fyri nógv dýrasløg, eru orsøkir til at fiskiføðin er nógv júst har. Við hesum hava vísindamenn eisini lagt seg út í tað almenna kjakið.

Næmingar á lærðum háskúli í Danmark, Noregi og Svøríki hava havt granskingarstyrk at taka lut í BIOFAR, og seks av teimum – ein í Bergen, ein í Gøteborg og trý í Keypmannahavn – hava tikið endaligt prógv – cand. scient. – við seruppgávum í tilfari frá verkætlanini.

Uppgávur til prógv verða ikki alment kunngjørdar, men samstundis eru úrslitini viðgjørd í greinum í aljóða vísindaligum tíðarritum.

Ymiskir fyrirestrar hava verið í vísindaligum feløgum. Summir av teimum er uprentaðir.

Nógv hevur verið tosað um rein umhvørvi, og trupulleikar eru við próvførslu fyri einum pástandi, at eitt ávíst øki er »reint«. Kanningarnar frá BIOFAR hava víst, at í føroyskum sjógvum er talið av ymiskum dýrasløgum stórt, og hetta í sær sjálvum er tekin um »reinheit«. Fiskasølan hevur nýtt hetta tilfarið longu tíðliga í ætlanini í einum serhefti av »Faroe Seafood News«.

100.000 gløs

Fiskirannsóknarstovan kannar magainnihald av ymiskum fiskasløgum og ætlar sær at samanbera hesi úrslit við tey, ið BIOFAR-kanningarnar hava úr teim ymsu økjumum, m.a. fyri betur at kunna meta um sambandið millum fiskasløg og nøgdina av føðiveinum.

Sohvørt sum gløsini við dýrum koma aftur frá teim serkønu, verða tey varðveitt á royndarstöðini, har goymslupláss finnst. Roknast kann við, at umleið 2.500 ymisk botndýrasløg

eru undir Føroyum. Á hvørjari stö – har eru nú 780 – verða helst millum 100 og 150 dýrasløg funnin. Gløsini mugu haldast hvørt sær, og sostatt verða uml. 100.000 gløs.

Í hesum nýggja savni koma eisini at vera tey dýrin, ið ikki eru funnin aðrastaðni – dýr, sum eru nýggj fyri vísindini, sum vit ofta taka til. Ein bólkur er, sum kunnu kallast skónardýr. Vit hava einki navn fyri teimum, men kenna tey væl. Tey sita sum skónar á tara-bløðum, serliga um heystið. Av teimum eru uml. 190 sløg undir Føroyum, og einki minni enn 25 av teimum eru ongantíð sædd fyrr. Tað ber heilt einfalt ikki til at siggja hesi dýrin aðrastaðni í heiminum.

Hetta verður størsta samlaða savnið av botndýrum úr einum avmarkaðum hav-øki. Helst fær tað ómetaliga stóran týðning fyri gransking í øllum Norðurlatlantshavinum, eitt nú tí dýrin longu eru navngreinað, tá ið íslendingar tey næstu árin gera teirra BIOICE-kanningar.

BIOFAR hevur arbeitt einamest djúpri enn 100 metrar. Tó vórðu nøkur sýni tikið grynri, og vístu tey, at eisini her eru nógv sløg, sum ikki higartil eru funnin í Føroyum. Øll tey serkønu ynskja nú at fáa sýni frá fjøruni og niður á 100 metrar – hetta fyri at myndin av botndýralívinum kring Føroyar kann verða fullfíggað. Kanningarnar frá 1920-um eru heilt einfalt ikki nóg eftirfarandi longur.

Tí verður partur av arbeiðinum hjá BIOFAR-verkætlanini í framtíðini at fáa hesi sýni til vega, bólkkað og send til tey serkønu, ið navngreina dýrin.

Longu nú vitja vísindafólk úr øðrum londum í Kaldbak. Fyribils koma tey, tí tey hava hoyrt um kanningarnar frá øðrum. Sohvørt sum úrslitini av kanningum verða prentað, fara uppáftur fleiri at leita sær til hesa royndarstöð, sum kann útvega so mong og sjáldsýnd dýrasløg til meira nágreiniliga kanning. Akvariumskipanin í kjallaranum kemur væl við júst á hesum økinum.

JÓL Í HAVN

Jólamaðurin kemur til Havnar leygardagin 19. desember kl. 15.

Vit hava opið soleiðis:
 hósdag 17. til kl. 20.00
 fríggjadag 18. til kl. 20.00
 leygardag 19. til kl. 20.00
 sunnud. 20. kl. 14–20.00
 mánadag 21. til kl. 19.00
 týsdag 22. til kl. 20.00
 mikudag 23. til kl. 20.00
 hósdag 24. til kl. 12.00

Niðri í býnum:

D.E.R.
 Wrangler Shop
 Seymiskrínið
 Pí. Thomas Dam Ítróttur
 Pí. Maria Poulsen
 Føroya Keyppsamtøka
 Siri
 Skálabúðin
 Mótaskálin
 Pí. Fótbúni
 Pí. Frants Restorff
 Microform
 Sóljan
 H. N. Jacobsens Bókhandil
 Hjalmar Jacobsens Bókh.
 J. J. Harratoy
 Niels L. Arge
 Heldin
 Daniella
 Trónd Hansen
 Jacob Lützen
 Valdemar Lützen
 Kalkyn
 M. Haasen
 H. C. W. Torgarð
 Joto 7 og 9
 Nýggi Bókhandil
 Hans Joensen
 Thomas Dam Búnyti
 Akkuleya
 Mina M. Wilhelm
 Pí. Schan
 Línubúðin
 DM-Tronic
 Glarsmiðjan
 Lampubúðin
 Pí. Dulamenn
 Teldubúðin

Notre Dam og Jancy Pí.
 hava opið til 17.30 til hós-
 dagin 17.

Í SMS:

Good Look
 Feðgar
 Klokkan
 Demmus
 The Body Shop
 Friðkan
 Flykran
 Skilling
 Bindubúðin
 Sprundið
 Drósið
 LM Handiln
 Látrið
 Daddan
 Klivin
 Ítróttur
 Galleri Vágsbotn
 Skósmiðjan
 SMS-foto
 Bókasalan
 Griffilin
 Mikki
 Heilsa
 TopShop
 Miklagarður
 Rumbul
 Hornið
 Perlán

Uppi á Hálsi:

Hús og Heim (bert viku 52)
 Thomas Dam á Hálsi
 Køksmiðstøðin
 Føroya Møbelsala (íkkí
 sunnudag)
 Brandal

Vit hava opið sum vanligt:

Sjóvinnubakin
 Føroya Banki
 Føroya Sparikassi
 Hotel Hafnia
 Bláðýpi
 Kunningarstovan

Hvørjir eru jólamenninir, sum telva?
 Fá tær ein kappingarseðil, og tú
 kanst vinna eitt gávukort.

Jólamarknaður og jólatónleikur í Gongugøtuni

Kl. 11 spælir Frelsunar Herurin

Kl. 14 spælir GHM

Kl. 14 telva tveir tiltaks-jólamenn

Kl. 15 kemur jólamáðurin í rossavogni oman á Bursatanga

Kl. 15 koma 2 aðrir jólamenn á Bursatanga við Tróndi og við bussi

Jólamenninir koyra niðan í býn

Kl. 15.30 uml. draga teir vinnarar millum tey, sum gittu rætt í jólamans talv-kappingini

Kl. 16.30 uml. koma jólamenninir í rossavogni niðan í SMS, har draga teir eisini vinnarar í kappingini.

Kl. 17.30 vitja jólamenninir uppi á Hálsi

Stuðlafelagið hjá Havnar Fimleikarfelag hevur Fiskidam í Gongugøtuni

2y úr Hoyðolum selir jóladekoratióinir, kakao, kaffi og køkur í Dr. Jakobsens gøtu

Leirlist hevur útsølu

LANGUR LEYGARDAGUR 19 DESEMBER

LANGUR LEYGARDAGUR 19 DESEMBER